

YOU AND YOUR RIGHTS

Pei ya ba sa Itekanelang

O ka etsa kopo ya Pei ya ba sa Itekanelang haeba o ena le **tlhoko ya tjhelete** mme o ena le kgothalo e o sitisang ho itlhokomela.

O lokela ho fumana moputson **o ka tlase ho R6 510 ka kgwedi** (motho ya sa nyal/wang) kapa **R13 100 ka kgwedi** (banyalani). Thoto le thepa efe kapa efe ya kgale o nang le yona le tsona di a lekolwa/lekannngwa.

Ho tloha ka la 1 Mmesa 2018, tjhelete e ka hodimo ya pei e ne e le **R1 690 ka kgwedi**. O ka nna wa fumana ka tlase, le ha ho le jwalo, ka ha ha o fumana moputso o mongata o fumana pei e tlase.

O ka etsa kopo ya pei ofising e haufi le wena ya SASSA – ha ho tjhelete eo o e lefang bakeng sa ho etsa kopo.

O lokela o ba moahilo wa Afrika Borwa, modudi wa nako tsohle kapa mophaphathehi ya dilemo di pakeng tsa 18 le 59. Baahi ba bang ba matswantle ha ba a dumellwa.

O lokela ho ya le **bopaki ba tsa bongaka bo netefaditsweng** ba ho se itekanele ha hao mmoho le ditokomane tse ding – jwaloka ID ya hao le bopaki ba maemo a hao a lenyalo le lekeno/moputso. Empa ha o se na tsona, o ntse o KA NNA wa etsa kopo o sebedisa mefuta e meng ya boitsebiso.

Haeba o sa kgone ho ya Diofising tsa SASSA ka bowena, SASSA e tla etsa ditokiso tsa ho o etela lapeng bakeng sa ho tlatsa foromo ya kopo. Ka mora sena o ka ba le motswalle kapa wa lelapa ya tla ema lebitsong la hao.

SASSA e tla etsa qeto ya **nako** ya pei ho ya ka boemo ba hore o tla dula o qhwadile nako e kae.

Ho se itekanele ha moshwelella ke ho fetang dikgwedi tse 12 – ha ho se itekanele ha nakwana e le ho tloha ho dikgwedi tse 6 – 12

Haeba pei ya hao e ananetswe, o ka etsa kopo bakeng sa thuso ya nakwana ya mofuta wa Kimollo ya Tshotleho Setjhabeng (Social Relief of Distress (SRD)) ha o ntse o emetse tefo ya hao ya pele. Tjhelete ya SRD e tla hulwa peing ya hao

Haeba o hloka tlhokomelo ya nako le nako lapeng, o ka nna wa etsa le kopo ya **Grant-in-Aid**.

Ho itshetlehlilwe ka hore ho tlele jwang hore o holofale, ka nna wa fumana dikuno ho Letlole la Dikotsi tsa Mebileg (**Road Accident Fund (RAF)**), Letlole la Inshoreense ya ba sa sebetseng (**UIF**) kapa **Letlole la Ditlhapiso bakeng sa Dikotsi tsa Mosebetsing le Mafu (COIDF)**.

Haeba lelapa la hao le hlile le hloka, o ka etsa kopo ya boemo ba bofuma Diofising tsa Masepala wa heno – sena se ka o thusa ka ditjeo tsa metsi, motlakase le direiti tsa ntlo..

n

BLACKSASH
MAKING HUMAN RIGHTS REAL

“Motho e mong e mong o na le tokelo ya ho fumantshwa tshireletso ya setjhaba, e kenyelletsang, haeba a sa kgone ho ithokomola mmoho le ba lelapa la hae, thuso ya ho iphedisa e lokelang. Mmuso o lokela ho nka mehato e lokelang ya molao le e meng, hara mehlodi ya wona e fumanehang, ho fihlella phethahatso e tswelang ya e nngwe le e nngwe ya ditokelo tsena.”

- Karolo ya 27 ya Molaotheo wa Afrika Borwa.

“Motho e mong le e mong o na le tokelo ya ho fumantshwa ketso ya tsa tsamaiso e molaong, e amohelehang le e seng leeme... Mme e mong le e mong eo ditokelo tsa hae di hataketsweng ke ketso ya tsa tsamaiso o na le tokelo ya ho newa mabaka a ngotsweng.”

– Karolo ya 33 va Molaotheo wa Afrika

BOITOKOLLO BA MOLAO: Le ha ho lekilwe ka hohle ho netefatsa hore lesedi le phatlaladitsweng mona le nepahetse, Black Sash ha e nke boikarabelo bakeng sa tahlehelo kapa tshenyo efe kapa efe e ka hlahang ka lebaka la ho tshepa kapa ho sebedisa tlhahisoleseding ena. Dikahare tse mona ha di kenyeletse keletso ya semolao.. Leqephe lena la dintlha le qetelletse ho ntjhafatswa ka Mmesa 2019

Bakeng sa dipotso dife kapa dife mabapi le tjhelete tsa pei, letsetsa nomoro ya mohala wa thuso wa SASSA:

0800 601 011

Ikopanye le Black Sash HELPLINE bakeng sa tshehetso le keletso ya MAHALA ya tsa molao:

072-66 33 739
help@blacksash.org.za

YOU AND YOUR RIGHTS

Pei ya ba sa Itekanelang

(Sesotho- Disability grant)

B L A C K S A S H
MAKING HUMAN RIGHTS REAL